ဆ့ၣ်တနံၤလူၤနံၤ ကတိၤလီၤဝဲဒၣ်တၢ်လၢ ကွဲၤလ့လီၤသနၢတဖၣ် နှၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၃၈ နံၣ်နှၣ် ဒ် သးပှၢ်ဖိလ့တ့ အတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါ မၤနီၣ်မၤဃါ ကညီနံၣ်လါအသိး ဖဲ ၁၉၃၈ နံၣ် လါဒံၣ်စ့ဘၢၣ် ၂၁ သီအနံၤန့ၣ် ကညီနံၣ်လဲၤတရံးတနံၣ်ပှဲၤထီၣ်ဒီး တၢ်မၤလၢ ကပီၤကဒီးဝဲ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီအမူး နှၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ် ကညီက လုာ်ခိၣ်နၢ်ဒိၣ်ထီ ၅ ဂၤ လၢအမ့ၢ် စီၤစၤစံၤဖိ, မါရှၤဘၣ်, မါလၣ် ဖ့ၤ, စီၤစ့ၣ်ဒနံၤလူၤနံၤ ဒီး စီၤဖ့ၤသၤ တဖၣ် ဆှၢဟ့ၣ်ဝဲလံာ်ဟ့ၣ် ယုၢ်တဖၣ် စှာ်စှာ်နှၣ်လီၤ. (တၢ်ဆှၢနှၢ်လံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်တဖၣ်အမုၢ် နံၤမုၢ်သီန့ၣ် ဒ်သးပှၢ်ဖိလ့တ့ အလံာ်နံၣ်လံာ်လါအသိး ၁၉၃၈ နံၣ်နှၣ် ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ အိၣ်ဝဲ ၂ ဘျီအဃိ ၂၁.၁၂.၃၈ နံၣ်နှၣ် တၢ်ဘှီဘၣ်ကူၤအီၤလၢ ၂၁.၁၂.၃၉ နံၣ်). မ့ၢ်ဒ်နှၣ်ဘၣ်ဆၣ် မုၢ်မ ဆါတနံၤအံၤ ကညီဒီတကလုာ် တူၢ်လိာ်ဝဲဒ် သရ့ၣ်မိလိဃုသ့ၣ် ညါဒီးဆှၢနှာ်ဝဲလၢ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီအမုၢ်နံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ဖဲ သ လ့ၤလါထီၣ် ၁ သီ အနံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိး တၢ်ကဒိးနှၢ်ဘၣ် ကညီနံၣ်ထီၣ်သီအမုၢ်နံၤ လၢ ကီၢ်ပဒိၣ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲ ကသ့အဂီၢ် ကညီဘျီၣ်ဒိၣ်လာ် ဘျီၣ်ခိၣ်ခၢၣ် စး ၁၂ ဂၤ လၢအဆဲးလီၤမံၤ ဒီး ဃ့ထီၣ်ဝဲတဖၣ် အမံၤအိၣ်ဖျါ ဒ်လာ်အသိးနှၣ်လီၤ.

၁. စီၤကွီစၢၣ်ဒံၣ်ဖိမ့ (တီအူ, မေတ္တာမြဟွစိုရ်,ကညီစှီၤ)
၂. စီၤဆ့ၣ်ဒနံၤလူၤနံၤ (ပသံၣ်–ကလံၤထံး, ခရံာ်ဖိ, ကညီစှီၤ)
၃. မါဘခဲၤ (ပသံၣ်–ကလံၤစိး, ခရံာ်ဖိ, ကညီပှိၤ်)
၄. စီၤသၤဖ့ၤ (မှီမွး–မုၢ်နှာ်, ခရံာ်ဖိ, ကညီစှီၤ)
၅. မါကၤအ့ (မှီမွး–မုၢ်ထီၣ်, ဘူးဒး, ကညီပှိၤ်)
၆. စီၤမှ့ၣ်သ့ (ဟ့ၣ်သတး, ဘူးဒး, ကညီစှီၤ)
၇. မါထိခ့ၤ (မအူၤပ့ၤ–ကလံၤထံး, ဘူးဒး, ကညီပှိၤ်)
၈. မါရှၤညိၣ် (မအူၤပ့ၤ–ကလံၤစိး, ဘူးဒး, ကညီပှိၤ်)
၉. စီၤသၤဒ္ (သထူၣ်–ကလံၤစိး, ဘူးဒး, ကညီစှီၤ)
၁၀. အူလၣ်ဖ့ၤ (သထူၣ်–ကလံၤထံး, ဘူးဒး, ပအိၣ်)

၁၁. အူဖိမှၤ (ကွဲၣ်ခမံၤ–မုၢ်ထီၣ်, ဘူးဒး, ပအိၣ်)
၁၂. အူဖိခွၣ်)ကွဲၣ်ခမံၤ–မုၢ်နှာ်, ခရံာ်ဖိ, ကညီစှီၤ)

ဘျီၣ်ဒိၣ်ထး ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်လၢ အပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ် လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ အဂီၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ

၁. စီၤစၤစံၤဖိ (တီအူ, ခရံာ်ဖိ, ကညီစှီၤ)
၂. မါရှၤဘ (တီအူ, ခရံာ်ဖိ, ကညီပှိၤ်)
၃. သရ့ၣ်စၤတီၣ် (တီအူ, ခရံာ်ဖိ, ကညီစှီၤ)

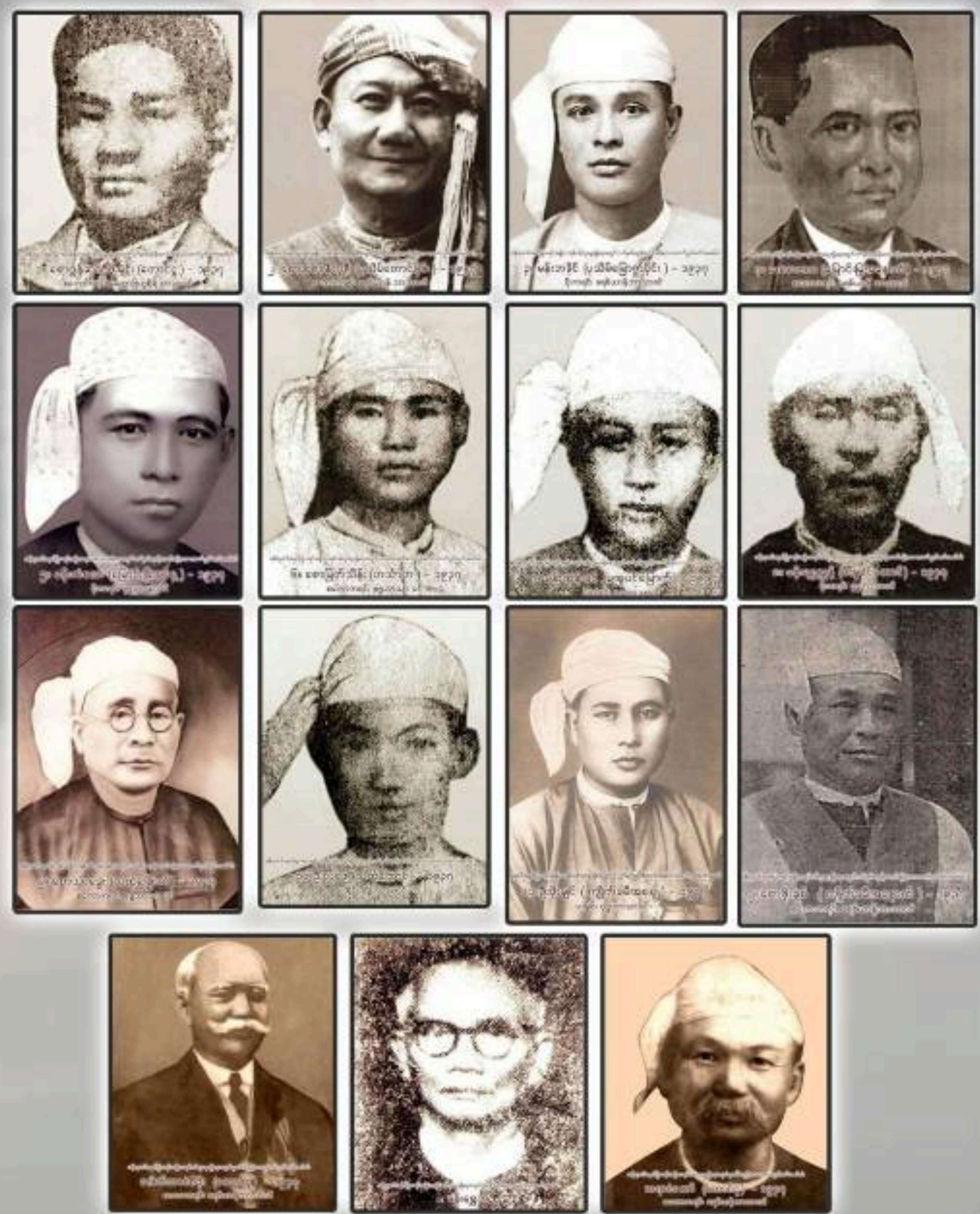

ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ
သလ့ၤလါထီၣ် (၁) သီ

ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ ကဲထီၣ်အဂ့ၢ်

လၢပျၢၤပျၢၤန့ၣ် ပှၤကလုာ်တဖၣ် လၢအကလုာ်ဒၣ်ဝဲစှာ် စှာ်ဃုထံၣ်နှၢ်ဝဲ တၢ်လီၢ်လၢအဂ့ၤလၢ တၢ်အိၣ်ဆိးဖံးအိၣ်မၤအိၣ် လီၢ်ကျဲဒီး သုးအသး သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤအသး တဆီဘၣ်တဆီ နှၣ်လီၤ. ဖဲလၢ တၢ်ဟ်ပနီၣ် နံၣ်သီတဖၣ် တအိၣ်ဒံးဘၣ်အခၢ ကတီၢ်န့ၣ် ပှၤကလုာ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ် ကွၢ်ဝဲဒၣ်လၢ ခိၣ်ဃၢၤနဆၢၣ် တၢ်မဲတၢ်မါ, မူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂိၤ ဖီဇိၤမံၤဇိၤ မုၢ်ဇိၤလါဇိၤ ဒီး တၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ဝံၤ နီၤဖးဝဲဒၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်နှၣ်လီၤ.

ကညီကလုာ်စ့ၢ်ကီး ကွၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ် ဘၣ်တကတီၢ်ဒီး ဟ်ပနီၣ်ဝဲ နံၣ်တဖၣ် ဒီး ယုၢ်နှၢ်ဝဲ လါအမံၤ မုၢ်နံၤအမံၤ နှၣ်လီၤ. ကညီကလုာ် လါအခိၣ်ထံးတလါန့ၣ် ယုၢ် နှၢ်ဝဲအမံၤလၢ ကညီစှီၤကျိၣ် (သလ့ၤ) ဒီး မ့မ့ၢ်လၢ ကညီပှိၤ် ကျိၣ်နှၣ် ကီးဝဲလၢ (ထဲၤခိၣ်ဖိ) နှၣ်လီၤ. ဖဲလၢ နံၣ်တနံၣ်အခိၣ် ထံးတလါန့ၣ် ညီနှၢ်တၢ်မၤဝဲ ဘူၣ်ဇိၤပွဲဇိၤတဖၣ်, တၢ်လုၢ်ထီၣ်ဟ် ထီၣ်တၢ်, တၢ်ဘူၣ်ထီၣ်ဘါထီၣ်ပှၤသူၣ်ခ့သးပှၢ် ဒီး တၢ်မၤဝဲ တၢ် ပှံၤခိၣ်လုၢ်ထံ နှၣ်လီၤ.

ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ် အတၢ်ဂုာ်ကျဲးစၢး ဒ်သိးတၢ်ကဟ်ပ နီၣ် ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ အမုၢ်နံၤကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်

ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ် ဒ်သိးကညီကလုာ်ကဒိးနှၢ် ဘၣ်ဝဲ စံၣ်စိၤနှာ်မုၢ်နံၤတနံၤအဂီၢ် အဆိကတၢၢ် ဆှၢထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကဟ်ပနီၣ်နှၢ် "ကညီဒီကလုာ်မုၢ်နံၤ" နှၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် အဲ ကလံးပဒိၣ်တတူၢ်လိာ်ဝဲဘၣ် ဒီး ဆှၢနှာ်ကဒါဝဲဒၣ်လၢ မုၢ်နံၤ အံၤအလီၢ် နှၣ် မ်တၢ်ကဆှၢနှာ်မုၢ်နံၤလၢ အဂၤတခါခါနှၣ်လီၤ.

ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ် တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးဝဲ စံၣ်စိၤနုာ်မုၢ်နံၤတဖၣ်လၢကညီကလုာ်အဂီၢ် ဒီး လၢခံတူၢ်လိာ်ဝဲအၣ်လၢ တၢ်ကဆၢနုာ် ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ အမုၢ်နံၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် ကညီဖိတဖၣ် မၤလၢၤကပီၤဝဲကညီနံၣ်ထီၣ်သီန့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လၢ မုၢ်နံၤမုၢ်သီ ဒီး လါ တၢ်ဆၢကတီၢ်တဖၣ် တဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျိတၢ်မၤလၢၤကပီၤဝဲ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ လၢမုၢ်နံၤလီၤဆီလိာ်သး တဖၣ်အဃိ ကညီကလုာ်ကဒဲကဒဲအဘၢၣ်စπ. မၤဘၣ်ဒိဝဲတၢ်ဃုတၢ်ဖိး သတးဒီး ကညီဒီကလုာ်ကရၢ ပှၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ် ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ် ဒ်သိးတၢ်မၤလၢၤကပီၤ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ လၢတနံၤဃီ တလါဃီကသ့အဂီၢ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲမ့ဒါလၢကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်လၢ ဟ်ိၣ်ကစီၤဘၣ်ထွဲတဘ့ၣ်စုာ်စုာ်, ကညီကလုာ်ဘျိၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်စးတဖၣ် လၢတၢ်ကဃုသ့ၣ်ညါဝဲ တၢ်မၤလၢၤကပီၤကညီနံၣ်ထီၣ်သီ လၢလီၢ်ကစီၤတတီၤစုာ်စုာ်န့ၣ် အဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ် ဒီး လၢမနုၤအဃိလဲၣ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဝံၤ တၢ်ကကွၤဃာ်ဖျါထီၣ်ကွၤဆူ ဒီကလုာ် အလီၢ်ခၢၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

ကညီဖိလၢကစၢၢ်ခိၣ်ကလိကျါတဖၣ် ဖဲအမၤမုၢ်မၤဝဲၤ ဝံၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ် ညီနုၢ်မၤဝဲ တၢ်ထၢတၢ်ဃံအမူး ဝံၤအလီၢ်ခံ ရဲၣ်ကျဲၤမၤဝဲ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ အမူးန့ၣ်လီၤ. ကညီပှၤစှၢ်နုာ်ဘူးဒးတၢ်ဘါတဖၣ် မၤလၢၤကပီၤဝဲ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီအမူး ဒ်ပှၤယဲၤဖိ စှၢ်နုာ်ဘူးဒးတၢ်ဘါတဖၣ် မၤလၢၤကပီၤဝဲ တါလါ (သကၠၤ) ဝံၤ လါထီၣ် ၁ သီအနံၤန့ၣ်လီၤ. ကညီပှၤစှၢ်နုာ်လဲကဲ တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါတဖၣ် မၤလၢၤကပီၤဝဲ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ ဖဲ ပယီၤလါ (သီတင်းကျွတ်လ) အလါဖဲမုၢ်ဘူၣ်နံၤတနံၤနံၤန့ၣ်လီၤ. ကညီပှၤစှၢ်နုာ်ခရံာ်တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါတဖၣ် မၤလၢၤကပီၤဝဲ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ ဒ်ဟ်ိၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် ခရံာ်နံၣ်ထီၣ်သီအသိး ဖဲလါ ယနူၤအါရံၤ ၁ သီအနံၤန့ၣ်လီၤ. ကညီပှၤစှၢ်နုာ် (မေတ္တာမြတ္တ စိုရ်) တၢ်ဘါတဖၣ် ဒီး ကီၢ်ကျိၣ်တဲၣ် ကညီကလုာ်တဖၣ်မၤလၢၤ

ကပီၤဝဲ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ ဖဲ ပယီၤလါ (ပြာသို) လါထီၣ် ၁ သီ အနံၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးတၢ်ကဒီးနၢ်ဘၣ် စံၣ်စိၤနုာ်ကညီနံၣ်ထီၣ်သီအမုၢ်နံၤ ကသ့အဂီၢ် အဆိကတၢၢ် ဘျိၣ်ဒိၣ်လာ် ကဘၣ်ဆၢနုာ်ဝဲအၣ်အဃိ ကညီဘျိၣ်ဒိၣ်ခၢၣ်စး ၁၅ ဂၤအကျါ ပှၤဟၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤ ခံဂၤတဂၤ လၢအမ့ၢ် စီၤကြီစၢၣ်ဒံၣ်ဖိမ့ ဟံးမူဒါဒီးဟ်ပနီၣ်ဝဲ တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အဆၢကတီၢ် စီၤကြီစၢၣ်ဒံၣ်ဖိမ့ ကိးထံၣ်လိာ်ဝဲ တီအူဝ့ၢ်ပူၤ ကညီသူၣ်ကူသးပှၢ်တဖၣ် ဝံၤ ဟ့ၣ်လီၤဝဲမူဒါဆူ သရၣ်မိလီ အစုပူၤန့ၣ်လီၤ. သရၣ်မိလီ ဃုသ့ၣ်ညါဝဲ ကညီအနံၣ်အလါအိၣ်ထဲလဲၣ်၊ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီန့ၣ် တၢ်မၤအီၤလၢ နံၤသီလါ မနုၤတဖၣ်လဲၣ် ဝံၤ ဟ်ဖျါထီၣ်ကဒါကွၤဝဲတၢ်အစၢလၢ အထံၣ်နၢ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဃုထၢပၥ်ပနီၣ် ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ အမုၢ်နံၤ

ဒ်ကီၢ်မုၢ်ထီၣ် တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤသရၣ်ဖးဒိၣ် ၂ ဂၤလၢအမ့ၢ် (G. H.Luce) ဒီး (G.E.Harvey) တဖၣ် အတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါဒီးတၢ်မၤနိၣ်မၤဃါအသိး, ဒီး ဦးဖိုးကျား လၢအမ့ၢ်ကူၣ်သ့မူဒါခိၣ်ကွဲးဝဲ ကီၢ်ပယီၤတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤလံာ်အသိး ကညီတကလုာ်အံၤ ဟဲနုာ်လီၤလၢ ကီၢ်ပယီၤပူၤအဆိကတၢၢ်တဘျီဖဲ တချုးခရံာ်နံၣ် (ဘ့.န) ၇၃၉ နံၣ်အဂ့ၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ သရၣ်မိလီ ဆၢနုာ်ဝဲလၢ တၢ်ကစးထီၣ်ဂံၢ် ကညီနံၣ်ဖဲ ကညီဟဲနုာ်လီၤဆူ ကီၢ်ပယီၤပူၤအနံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢနုာ်အံၤ တၢ်စးထီၣ်ဆၢနုာ်အီၤဖဲ ခရံာ်နံၣ် ၁၉၃၆ နံၣ်အဃိ ကညီကလုာ်ဟဲနုာ်တ့ၢ်လၢ ကီၢ်ပယီၤအပူၤ အိၣ်တ့ၢ်လံဝဲ အနံၣ် ၂၆၀၀ ဘျဲၣ်လံန့ၣ်လီၤ. ဝ့ၢ်တီအူ ကညီပှၤသူၣ်ကူသးပှၢ်တဖၣ် တူၢ်လိာ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲလၢ သလ့ၤလါထီၣ် ၁ သီ သတးဒီး တၢ်ဆၢနုာ်လၢ ဘျိၣ်ဒိၣ်လာ် ကဆၢနုာ်ဝဲ (Bill) န့ၣ် စီၤကြီစၢၣ်ဒံၣ်ဖိမ့ ဆဲးလီၤမံၤဒီး တၢ်ဆၢထီၣ်ဝဲအၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၃၇ နံၣ်လါအီကူး ၂၃ သီအနံၤ တၢ်မၤဝဲ ဘျိၣ်ဒိၣ်လာ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါဝဲအၣ်လၢ တၢ်ဆၢနုာ်အံၤ (Presented) လံန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ် ဘျိၣ်ဒိၣ်ထး အပူၤ သရၣ်စၤဘိ ဆဲးတီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲဒီး တၢၣ်ပိၣ်ကျဲၤလိာ်သကိးဒီး ကိတိာ် စီၤသၢ ဖှၤဝံၤ တိၣ်ထီၣ်ဟ်ဖျါဝဲအၣ်ဆူ ဒိၣ်ကထၢၣ်ဘမိၣ် အပဒိၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပဒိၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ထွဲအဃိ (abinet Executive Power) တၢ်ဆၢထီၣ်အီၤဆူ စီၤပၤအအိၣ် ဒီး စီၤပၤအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲအဃိ တၢ်ထုးထီၣ်ဝဲ (Negotiable Instrument Act) ဒီး တၢ်ဟ်ပနီၣ်ဝဲဒ်အမ့ၢ် နံၤသဘျလၢထံကီၢ်ဒီ တဘ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ဟ်ပနီၣ် နံၤသဘျအဆိကတၢၢ် တနံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲအၣ်ဖဲ ၁၉၄၈ နံၣ် လါယနူၤအါရံၤ ၁ သီ (၁၂၉၉ နံၣ် ပြာသို လါထီၣ် ၁ သီ) အနံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲမုၢ်နံၤအဝဲန့ၣ် စီၤ

အမှတ်ပြုရုံးပိတ်ရက်အဖြစ် ရရှိခဲ့သည်။ အစိုးရ၏ ပထမဦးဆုံး အသိအမှတ်ပြု ရုံးပိတ်ရက်မှာ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလ ၁ ရက် (၁၂၉၉ ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၁ ရက်) နေ့ဖြစ်ပြီး ၎င်းနေ့တွင် ဝတ်လုံတော်ရ စောဆစ်ဒနီလူနီက အသံလွှင့်မိန့်ခွန်းပြောကြား ခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ပေါ်ထွက်လာသည့် "သာ့ပွာဖိုး လင်းတင်း" ပြုစုရေးဆွဲသည့် ကရင်အမျိုးသား ပြက္ခဒိန်အရတစ် နှစ်ပြည့်မြောက်၍ ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သည့် ကရင်နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်တွင် ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီး ၅ ဦးဖြစ်ကြသော စောစံစီဖိုး၊ မန်းရွှေဘ၊ မန်းလှဖေ၊ စောဆစ်ဒနီလူနီ နှင့် စောဖေသာ တို့က ဩဝါဒသဝဏ် လွှာပေးပို့ခဲ့သည်။ (သဝဏ်လွှာပေးပို့သည့် နေ့စွဲမှာ သာပွားဖိုး လင်းတင်း၏ ပြက္ခဒိန်အရ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် နှစ်ကြိမ်ကျရောက် နေခြင်းကြောင့် ရက်အမှန် (၂၁.၁၂.၃၈) အစား (၂၁.၁၂.၃၉) ဟူ၍ ဖြစ်နေကြောင်း သတိပြုအပ်၏။) မည်သို့ပင်ဆိုစေ ယနေ့ ကရင့်အမျိုးသားထု တစ်ရပ်လုံး၏ သရာမိုးလို ၏ ရှာဖွေချမှတ် ပေးခဲ့သည့် ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ဖြစ်သော "သလေ" လဆန်း ၁ ရက် (သို့မဟုတ်) "ထိုင်ခေါက်ဖူး" လဆန်း ၁ ရက်ကိုသာ ဆက်လက်အတည်ပြု လက်ခံနေကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အစိုးရအသိအမှတ်ပြု ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူးနေ့ ရရှိရေးအတွက် လက်မှတ်ရေးထိုး တောင်းဆိုခဲ့ကြသော ကရင် အမျိုးသား အောက်လွှတ်တော် အမတ် (၁၂) ဦး၏ အမည်စာရင်း မှာ.....

၁။ စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်း (တောင်ငူ၊ မေတ္တာမြဟ္မစိုရ်၊ စကောကရင်)
၂။ စောဆစ်ဒနီလူနီ (ပုသိမ်တောင်ပိုင်း၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)
၃။ မန်းဘခိုင် (ပုသိမ်မြောက်ပိုင်း၊ ခရစ်ယာန်၊ ပိုးကရင်)
၄။ စောဖေသာ (မြောင်းမြအနောက်၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)
၅။ မန်းကံအေး (မြောင်းမြအရှေ့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပိုးကရင်)
၆။ စောမြတ်သိန်း (ဟင်္သာတ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ စကောကရင်)

၇။ မန်းထွန်းခင် (မအူပင်မြောက်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပိုးကရင်)
၈။ မန်းရွှေညွန့် (မအူပင်တောင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပိုးကရင်)
၉။ စောသာဒွေး (သထုံမြောက်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ စကောကရင်)
၁၀။ ဦးလှဖေ (သထုံတောင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပအိုဝ်)
၁၁။ ဦးဖိုးမျှင် (ကျိုက္ကမီအရှေ့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ပအိုဝ်)
၁၂။ စောဖိုးချစ် (ကျိုက္ကမီအနောက်၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)

ပူးပေါင်းကူညီဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော ကရင်အမျိုးသား အထက်လွှတ်တော်အမတ် (၃) ဦး၏ အမည်စာရင်းမှာ

၁။ စောစံစီဖိုး (တောင်ငူ၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)
၂။ မန်းရွှေဘ (တောင်ငူ၊ ခရစ်ယာန်၊ ပိုးကရင်)
၃။ သရာစံတော် (တောင်ငူ၊ ခရစ်ယာန်၊ စကောကရင်)

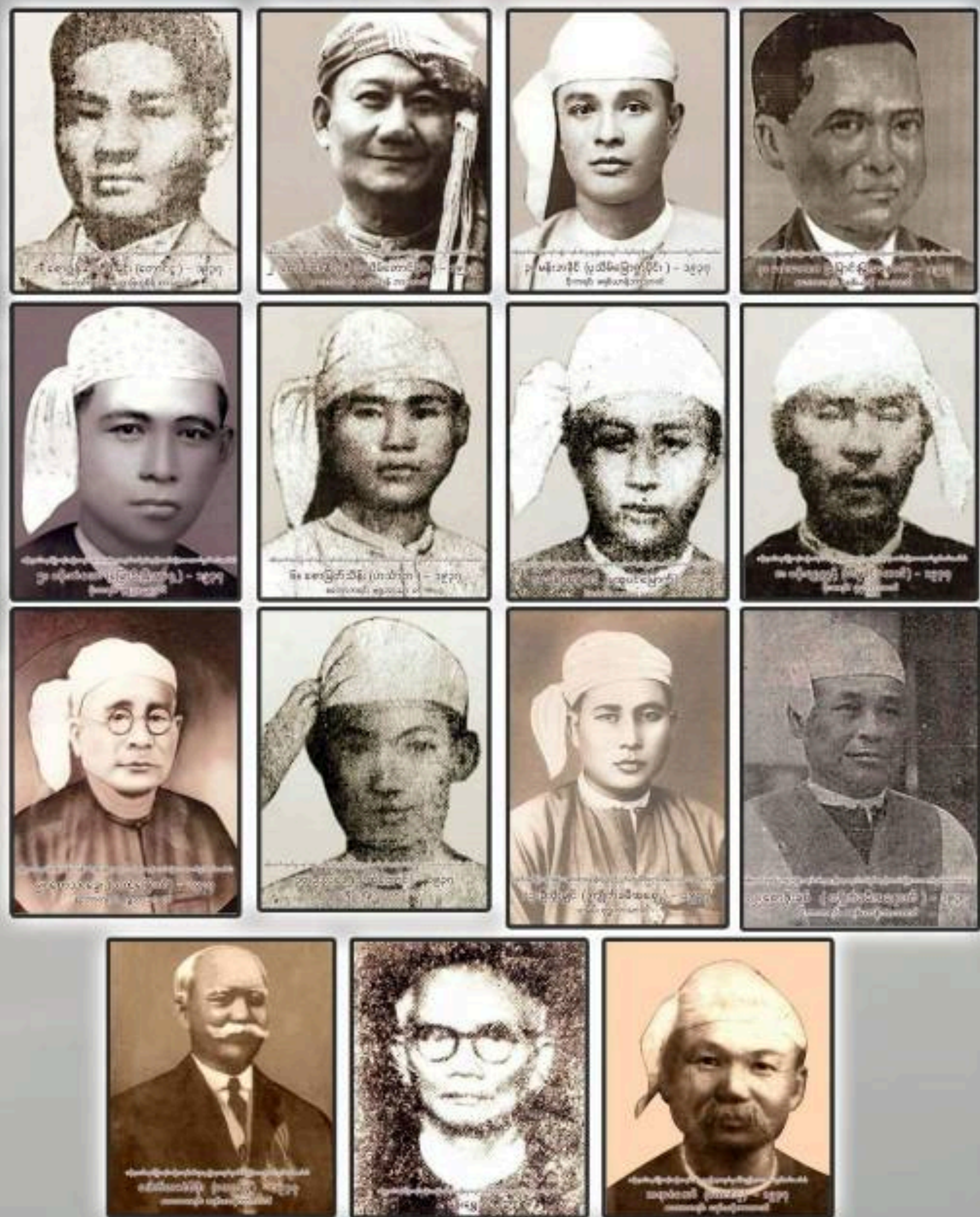

ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့ ပြာသိုလဆန်း(၁)ရက်နေ့

ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

လူမျိုးအသီးသီးတို့သည် ရှေးပဝေသဏီကပင် မိမိတို့ဆိုင်ရာ လူမျိုးအလိုက် ရေကြည်ရာမြက်နုရာဆိုသလို အဆင့်ဆင့် ဆင်းသက်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ မိမိတို့ ခုနှစ်သက္ကရာဇ် သေသေချာချာ မရှိသေးချိန်တွင် တောတောင်သဘာဝ၊ ရေမြေရာသီဥတု၊ သစ်ပင်ပန်းမန်၊ နေ၊လ၊ နက္ခတ်တို့ကို လေ့လာမှတ်သား၍ အချိန်ကာလအပိုင်းအခြားတို့ ခွဲခြားသိမြင်ကြပါသည်။

ကရင်လူမျိုးတို့သည်လည်း အချိန်အကန့်အသတ်ကို ကြည့်ပြီး တစ်ရက်၊ တစ်လ၊ တစ်နှစ် ဟုသတ်မှတ်ကာ အမည်နာမပေးကြပါသည်။ မိမိတို့၏ ပထမလကို စကောကရင်ဖြင့် "သလေ"၊ ပိုးကရင်ဖြင့် "ထိုင်ခေါက်ဖိုး" ဟုခေါ်ကြပါသည်။ ထိုသို့ တစ်နှစ်ဆန်းလျှင် မိမိတို့ဓလေ့ထုံးစံအရ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ ကျင်းပခြင်း၊ ယစ်နတ်ပူဇော်ခြင်း၊ လူကြီးသူမများအား ကန်တော့ခြင်းနှင့် ရေချိုးခေါင်းလျှော်ခြင်း တို့ကိုလည်း ပြုလုပ်ကြပါသည်။

ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်များ ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ဖြစ်ပေါ်လာရန် ကြိုးပမ်းခြင်း

ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် ကရင်တစ်မျိုးသားလုံး၏ သမိုင်းဝေနေ့ ရရှိရန်အတွက် ပထမတွင် ကရင်အမျိုးသားနေ့ (Karen National Day) အဖြစ်တင်သွင်းတောင်းဆိုချက်ကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရက လက်ခံခွင့်ပြုခြင်းမရှိဘဲ အဆိုပါနေ့အစား အခြားနေ့တစ်နေ့ကို ဆက်လက်ထပ်မံတင်သွင်းပါရန် ပြန်လည်အဆိုပြုခဲ့သည်။ ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးများက သမိုင်းဝေနေ့အတွက် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခဲ့ကြရာတွင် "ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့" (Karen New Year Day) ကို တောင်းဆို

တင်သွင်းရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

ထိုအချိန်၌ ကရင်အမျိုးသားတို့သည် နှစ်သစ်ကူး နှင့် ပတ်သက်၍ ကျင်းပခဲ့ကြသော နေ့၊ ရက်၊ လများသည် ဒေသ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တူညီမှုမရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ထိုသို့နေ့ ရက်အမျိုးမျိုး သတ်မှတ်ပြီး ကွဲကွဲပြားပြား ကျင်းပခြင်းကြောင့် စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများလည်း ရှိနေကြသည့်အပေါ် (Karen National Association-KNA) ကရင်အမျိုးသားအသင်းကြီးကို ဦးဆောင်သည့် ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်များသည် ကရင် နှစ်သစ်ကူးနေ့ တစ်နေ့တည်းဖြစ်ရေးကို ရည်ရွယ်ပြီး ကရင်လူမျိုးများ နေထိုင်လျက်ရှိသော အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်များနှင့် ကရင်အမျိုးသား ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အမတ်များကို တာဝန်ပေး၍ မိမိတို့နေရာဒေသ နယ်ပယ်များတွင် မည်သည့်နေ့ရက်တွင် မည်သည်ကို အခြေပြုပြီးကျင်းပပြုလုပ်ကြကြောင်းကို သေချာတိကျစွာ စုံစမ်းပြီး "ဒေါကလု" ဌာနချုပ်သို့ ပြန်လည်အစီရင်ခံတင်ပြရန် အသီးသီး တာဝန်ပေးဆောင်ရွက်စေခဲ့သည်။

တောင်ပေါ်ဒေသတွင် နေထိုင်သော ကရင်အမျိုးသားအချို့သည် တောင်ယာလုပ်ငန်းပြီးဆုံးလျှင် ရိုးရာအရိုးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်ကြ၏။ ၎င်းနောက်တွင် ဆက်လက်၍ နှစ်သစ်ကူးပွဲကို ကျင်းပကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ကရင်လူမျိုးများတို့မှ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ကဲ့သို့ပင် သင်္ကြန်ကျပြီးနောက် နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ကို နှစ်သစ်ကူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ လဲကယ်ဘာသာဝင် ကရင်တို့မှာမူ သီတင်းကျွတ်လအတွင်း စနေနေ့ တစ်ရက်ရက်တွင်လည်းကောင်း၊ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင် ကရင်များက ကမ္ဘာ့နှစ်ဆန်း ၁ ရက်ဖြစ်သော ဇန်နဝါရီလ (၁) ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ မေတ္တာဖြုပ္ပစိုရ် အသင်းဝင်ကရင်များနှင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံရှိ အချို့သော ကရင်များသည် နှစ်သစ်ကူးနေ့ကို တပို့တွဲလဆန်း ၁ ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ မြေပြန့်ဒေသများတွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်များနှင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံဘက်မှ နေထိုင်သော ကရင်အချို့တို့သည်လည်း ပြာသိုလဆန်း ၁ ရက်နေ့တွင်လည်းကောင်း အသီးသီး နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို ကျင်းပကြပါသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် သမိုင်းဝင်နေ့တစ်နေ့ ရရှိရန် ကရင် နှစ်သစ်ကူးနေ့အဖြစ် တင်သွင်းရာ၌ ပထမဦးစွာ အောက်လွှတ်တော်မှ စတင်တင်သွင်းရမည်ဖြစ်၍ ကရင်အမတ် ၁၅ ဦး၏ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သော စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်း သည် နေ့ရက်သတ်မှတ်ရေးအတွက် တာဝန်ယူရ၏။ ထိုအခါ စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်း သည် တောင်ငူမြို့ရှိ ကရင်သက်ကြီးဝါရင့်သူအချို့ကို ခေါ်ယူဆွေးနွေးခဲ့ပြီး သရာမိုးလို အားဆက်လက်တာဝန်လွှဲအပ်ခဲ့ကြသည်။ သရာမိုးလို သည် ကရင်အမျိုးသားတို့၏ ခုနှစ် သက္ကရာဇ်သည် နှစ်ပေါင်းမည်မျှရှိကြောင်းနှင့် ကရင်အမျိုးသား တို့၏ နှစ်သစ်ကူးနေ့သည် မည်သည့်နေ့၊ လတွင် ဖြစ်ကြောင်းဟူသော အချက် ၂ ချက်အပေါ် မူတည်၍ ရှာဖွေသုတေသန လုပ်ခဲ့ပြီးနောက် ပြန်လည်တင်ပြခဲ့သည်။

ကရင်အမျိုးသား နှစ်သစ်ကူးနေ့ကို ရွေးချယ်သတ်မှတ် အတည်ပြုခြင်း

အရှေ့တိုင်းသမိုင်းသုတေသီကြီးနှစ်ဦးဖြစ်သော (G. H.Luce) နှင့် (G.E.Harvey) တို့၏ မှတ်တမ်းပြုချက်များအရလည်းကောင်း၊ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားရေးသားသော မြန်မာရာဇဝင်အရ လည်းကောင်း၊ ကရင်လူမျိုးများ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရှေးဦးစွာ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသည်မှာ ဘီစီ ၇၃၉ ခု နှစ်ကဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သရာမိုးလိုက ကရင်သက္ကရာဇ်ကို ကရင်လူမျိုးတို့ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသည့် ထိုခုနှစ်မှအစပြု၍ ရေတွက်ရန် အဆိုပြုခဲ့၏။ ယင်းအဆိုပြုချက်ကို အေဒီ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ ကရင်လူမျိုးများ မြန်မာနိုင်ငံသို့ စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည့် ဘီစီ ၇၃၉ ခုနှစ်မှစ၍ ရေတွက်သော် နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင့်ခြောက်ရာကျော်ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ တောင်ငူမြို့ရှိ သက်ကြီးဝါးကြီးသူများ၏ သဘောတူညီ သတ်မှတ်လိုက်သည့် နေ့ရက် (သလေလဆန်း ၁ ရက်) ကို ဥပဒေပြုအောက်လွှတ်တော်တွင် တင်သွင်း သည့် အဆို (Bill) ကို စောဂျွန်ဆင်ဒီဖိုးမင်း လက်မှတ်ရေးထိုးကာ အောက်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင် တင်သွင်းခဲ့၏။ ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ဥပဒေပြုအောက်လွှတ်တော် အစည်းအဝေး မှတ်တမ်းတင်ချက်အရ (Presented) ဟူ၍ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အထက်လွှတ်တော်မှ ဆရာစံဘော်က ဆက်လက်ဦးဆောင်၍ ဝန်ကြီး စောဖေသာနှင့်ညှိနှိုင်းပြီး ဒေါက်တာဘမော် အစိုးရအဖွဲ့သို့တင်ပြ၍ အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်အရ (Cabinet Executive Power) ဖြင့် ဘုရင်ခံထံသို့ တင်ပြနိုင်ခဲ့ရာ ဘုရင်ခံ၏ သဘောတူညီချက်ကြောင့် အစိုးရရုံးများနှင့် လွှဲပြောင်းနိုင်သည့် စာချုပ်စာတမ်းအက်ဥပဒေ (Negotiable Instrument Act) အစိုးရအသိ